

Policy mot mutor och jäv

Antagen av kommunfullmäktige 2023-02-27,
§ 23

Policy mot mutor och jäv

Nedanstående policy omfattar samtliga kommunala verksamheter, även verksamheter som bedrivs i bolagsform.

Tjänstepersoner och förtroendevalda i Bjuvs kommun verkar på uppdrag av kommunens invånare. Därför ska det kommunala uppdraget kännetecknas av saklighet och gott omdöme. Vi har ett särskilt ansvar för att motverka mutor och annan korruption.

I särskilda anvisningar listas exempel på hur vi som tjänstepersoner och förtroendevalda bör agera för att undgå att mutbrott eller annan korruption uppkommer.

Mutor

Det som kännetecknar korruptionsbrott är att det finns risk för otillbörlig påverkan av den som handlingen riktar sig till och att påverkan sker på hennes eller hans tjänsteutövning. Tjänstepersoner och förtroendevalda i Bjuvs kommun ska handla på ett sådant sätt att de inte kan misstänkas vara utsatta för otillbörlig påverkan.

Vad som är en otillbörlig gåva eller förmån framgår av det regelverk som avser att förhindra olaglig påverkan, bl.a. av reglerna om givande och tagande av muta. Reglerna omfattar alla arbetstagare oberoende av befattning och anställningsform, även förtroendevalda omfattas. Reglerna syftar bland annat till att värna om allmänhetens förtroende för myndigheternas verksamhet och främja sund konkurrens i samhället och en objektiv tjänsteutövning.

Tagande av muta innebär att en arbetstagare, förtroendevald eller annan, för sig själv eller för annan, tar emot, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning.

Givande av muta innebär att arbetstagare eller annan som avses i bestämmelsen om mutbrott lämna, utlova eller erbjuda, för denne själv eller för annan, muta eller annan otillbörlig belöning för tjänsteutövningen.

Någon definition av begreppet otillbörlig ges inte av lagtexten, eftersom det ansetts vara omöjligt att finna någon sådan som kan täcka alla de skiftande omständigheter under vilka frågan om muta kan aktualiseras. En bedömning måste därför ske i varje enskilt fall. Särskilt höga krav ställs på anställda i den offentliga sektorn. Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen. En förmån kan dock vara otillbörlig även om den inte ges för att få mottagaren att handla på ett visst sätt.

Det är viktigt att inse att det kan innebära mutbrott att låta sig bjudas på resor, måltider och dylikt av företag, organisationer eller privatpersoner. Därför gäller följande generella riktlinjer:

- Iaktta alltid återhållsamhet med att acceptera erbjudanden från externa aktörer.

- Om du känner dig tveksam till om något erbjudande är godtagbart, avstå hellre än att acceptera.
- Om du är osäker på hur ett erbjudande om en gåva eller förmån ska hanteras bör du ta upp saken med din chef.
- Ta aldrig emot gåvor från externa affärskontakter.
- Avvisa alltid erbjudanden i form av pengar eller lån.

Dessa riktlinjer syftar till att hävda både kommunens och den enskilde förtroendevaldes eller tjänstepersonens integritet, att minska risken för oriktig tjänsteutövning och att bidra till att allmänhetens förtroende för kommunen upprätthålls.

Se vidare i anvisningarna för några praktiska exempel på hur man bör agera i olika situationer.

Jäv

Ordet jäv betyder invändning mot någons rätt att medverka. Med jävig menas att vara partisk (och därmed olämplig att medverka i t.ex. beslut).

Lagregler om jäv för offentliganställda och förtroendevalda finns bland annat i

- 16–17 §§ förvaltningslagen och
- 6 kap 28–32 §§ kommunallagen.

Där anges när någon ska anses ha ett sådant intresse i ett ärende att opartiskheten kan ifrågasättas. Den som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet. Ifall någon som är jävig deltar i handläggningen kan beslutet överklagas och komma att bli upphävt.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot henne eller honom ska självständigt uppges det. I situationer som är svåra att bedöma ur jävssynpunkt bör man iaktta försiktighet och som förtroendevald eller anställd avstå från att delta i hanteringen av ärendet.

Enligt kommunallagen är en förtroendevald eller anställd jävig om:

- saken angår honom eller henne själv eller hans eller hennes make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för den förtroendevalde själv eller någon närstående,
- han eller hon eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
- ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till,
- han eller hon har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken, eller
- det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i ärendet.